

Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
“Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі:
аспекти міжмовної комунікації
та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця”

Ірина ІВАНОВА

*доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри бізнес-журналістики і цифрових медіа
Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця*

Катерина Ярьсько

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри бізнес-журналістики і цифрових медіа
Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця*

“ЧЕТВЕРТА ВЛАДА” В УКРАЇНІ: ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ

Створення та застосування нових методик у підготовці медійників в Україні є частиною реалізації настанов української лінгводидактики. Лінгводидактика керована принципами, способами, змістами удосконалення усіма учасниками освітнього процесу комунікативної компетентності – здатності володіти вербальними ресурсами на високому рівні.

Забезпечення лінгводидактичної складової в освітньому процесі забезпечує уявлення про мову в медіях як цілісну систему зі складною структурою, де усе пов'язане між собою. А головні меседжі злагоджено працюють у висловленнях різних стилів, типів і жанрів. Таким чином реалізуються функціонально-стилістичний, соціокультурний та комунікативно-діяльнісний підходи до освітнього процесу.

Одним з важливих аспектів розвитку лінгводидактичної складової в світових медіа є майстерність перекладу. А точніше – увага до технологій, напрямків та соціальної детермінації перекладу як інструменту управління та маніпуляції аудиторією.

Переклад в журналістиці не є буквальним перенесенням слів, словосполучень, речень висловлень за середньовічним принципом “слово в слово”, це ідеологічно обтяжене, визначене редакційною політикою або пропагандистськими настановами висловлення. Саме тому визначальними параметрами перекладу в медіа мають бути оперативність, технологічність, сучасність та майстерність перекладача-публіциста.

Пріоритетним в сьогоденні української журналістики залишається вміння оперативно реагувати на виклики війни: фіксувати та оперативно визначати маніпуляції в перекладах; відповідально ставитись до власної перекладацької діяльності; визначати недостовірний переклад, вказувати на неточності та маніпулювання аудиторією.

Війна в Україні диктує необхідність уважно стежити за основними тенденціями та особливостями здійснення перекладів в пресі. І це не має залежати від форми власності та задекларованих політик медіа.

Переклад в журналістиці останнім часом стає все більш досліджуваною темою. Є в центрі уваги науковців проблема дотримання етики в медійних перекладах. Іракський дослідник Мохаммед Алі Ніхад зазначає, що принципи адекватного та точного перекладу в медіа текстах часто порушуються. Аналіз якості перекладів в журналістиці керований такими параметрами як точність, правдивість та культурна чутливість.

Дослідниками (Van Poucke, Belikova, 2016) проведено розвідки лінгвостилістичного характеру метафор, що використовуються в перекладах нідерландських, англійських та фінських оригінальних новинних видань для російської преси. Встановлено тотальне порушення етичного принципу перекладу, маніпуляції змістом та невірне трактування висловлень: це планомірне та усвідомлене формування образу Западу як “світу зла”, демонізація Заходу на протипагу “мирній” росії.

Досліджується таке явище як активістський переклад, коли перекладачі-волонтери виконують переклади для нетрадиційних медіа, керовані ідеєю протистояння гегемонії великих міжнародних компаній у виробництві новин. Розглянуто практики перекладу на NewsPro, корейському веб-сайті, який перекладає новини з кількох мов, переважно західних, і також з CNN, BBC і Le Monde. Особливо цікавим є той факт, що NewsPro покладається на перекладачів-аматорів, громадських журналістів, а не на професіоналів. Однак навіть при такому підході наявні ідеологічні маніпуляції: вибираються статті, котрі мають на меті “кинути виклик домінуючому мейнстрімовому дискурсу корейських ЗМІ”.

Розглянуто роль перекладу як механізму контролю над соціумом першого рівня. Це означає, що вибір текстів для перекладу відображає роль перекладу як механізму контролю ще до того, як тексти будуть перекладені. Статус перекладу як механізму контролю першого рівня досліджувався також у зв’язку з ідеологічною спорідненістю різних політичних подій в різних країнах (Valdeón, R. A. (2020).

Список використаних джерел:

1. Brzostowska-Tereszkiewicz T. Przekład modernistyczny (modele i opozycje). Współczesne dyskursy konfliktu: literatura – kultura – język, 2023. № 14. S. 5–12.
2. Mohammed N. Ethics of Translation and Journalism: Truth, Accuracy and Cultural Sensitivity in Media Communication. Al-Noor Journal for Digital Media Studies, 2024. Vol. 1. Pp. 35–45.
3. Valdeón R. A. Journalistic translation research goes global: theoretical and methodological considerations five years on. Perspectives, 2020. № 28(3). P. 325–338.
4. Van Poucke P., Belikova A. Foreignization in news translation: Metaphors in Russian translation on the news translation website InoSMI. *Meta*, 2016. № 61(2). P. 346–368.